

دانشگاه صنعتی اصفهان
دانشکده کشاورزی

مرکز اطلاعات آرک علمی
گنجینه اسناد

۱۳۸۲ / ۷ / ۲۰

بررسی اشتغال اقتصادی زنان روستایی در دو شهرستان برخوار - میمه و فلاورجان
و اثرات آن بر میزان خوداتکایی اقتصادی آنها

۱۳۸۲ / ۷ / ۲۰

پایان نامه کارشناسی ارشد توسعه روستایی

محمدعلی احمدی شاپورآبادی

پرویشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پرتال جامع علوم انسانی
استاد راهنما

دکتر امیر مظفرامینی

۴۹۲۶۳

۱۳۸۲

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فهرست مطالب	شش
چکیده
فصل اول: مقدمه	
۱-۱) مقدمه و سابقه:	۱
۱-۱-۱) نقش زنان در فعالیتهای اقتصادی	۳
۱-۲) تعاریف و مفاهیم به کار رفته در پژوهش:	۵
۱-۲-۱) خوداتکایی (Selfreliance):	۶
۱-۲-۱) نقش تولیدی زنان (Women's productive roles):	۶
۱-۳) وضعیت و شرایط مناطق تحقیق	۶
۱-۳-۱) برخوردار و میمه	۸
۱-۳-۱) فلاورجان:	۱۱
۱-۴) اهداف طرح و ضرورت انجام کار	۱۳
۱-۴-۱) فرضیه یا فرضیات مورد آزمایش:	۱۴
۱-۴-۱) پیش بینی نتایج:	۱۵
۱-۴-۱) کاربرد نتایج:	۱۵
۱-۵) شاخصهای جمعیتی و سهم اشتغال زنان روستایی کشور	۱۵
۱-۵-۱) روند تحول جمعیت روستایی کشور:	۱۵
۱-۵-۱) روند تحول جمعیت زنان روستایی کشور	۱۶
۱-۵-۱) سهم زنان از اشتغال در جهان:	۱۶
۱-۵-۱) سهم اشتغال زنان در کشور:	۱۸
۱-۵-۱) سهم اشتغال زنان روستایی:	۱۸
۱-۵-۱) توزیع زنان شاغل نقاط روستائی بر حسب وضع شغلی:	۱۹
۱-۵-۱) توزیع زنان شاغل نقاط روستایی بر حسب گروههای عمده فعالیت:	۲۰
۱-۵-۱) زنان شاغل روستایی در بخشهای عمده فعالیت استانها:	۲۰

- ۲-۱) تعیین موقعیت زنان در بازار کار و اثرات تعاملی آن: ۲۲
- ۲-۱-۱) تئوریهای مارکسیستی ۲۲
- ۲-۱-۲) تئوریهای نئوکلاسیک (اقتصاددانهای جدید خانواده) ۲۳
- ۲-۱-۳) تئوریهای تجزیه شدن بازار کار ۲۴
- ۲-۱-۴) تئوریهای جنسیتی ۲۵
- ۲-۲) سیر تحول در توجه به زنان روستایی در متون توسعه: ۲۶
- ۲-۳) کار و فعالیت زنان روستایی: ۲۷
- ۲-۳-۱) بررسی دیدگاه نظری کار زنان روستایی ۲۷
- ۲-۳-۲) مفهوم کار ۲۸
- ۲-۴) فعالیتهای اقتصادی، زنان روستایی: ۲۸
- ۲-۴-۱) فعالیتهای کشاورزی ۲۹
- ۲-۴-۲) فعالیتهای مربوط به صنایع غذایی ۳۴
- ۲-۴-۳) فعالیتهای صنایع روستایی: ۳۵
- الف) نقش زنان روستایی در فعالیتهای صنایع دستی: ۳۵
- ب) زنان روستایی و قالیبافی: ۳۶
- ۲-۴-۴) سایر فعالیتهای زنان روستایی ۳۷
- الف) کار زنان در خارج از خانه: ۳۷
- ب) کار زنان روستایی در خارج از مزرعه: ۳۸
- ۲-۵) انگیزه‌ها و عوامل در اشتغال زنان: ۳۸
- ۲-۶) نادیده انگاشتن کار زنان روستایی: ۴۳
- ۲-۶-۱) عوامل موثر در نادیده انگاشتن کار زنان روستایی: ۴۴
- الف) زن و روابط مالکیت: ۴۴
- ب) تصور زنان از خودشان: ۴۵
- ج) کار زنان از دیدگاه مردان روستایی: ۴۶
- د) شرایط کار زنان روستایی: ۴۷
- ه) مفاهیم گمراه کننده: نارسائیهای تحقیقی و آماری: ۴۸

۵۰	۷-۲) زنان روستایی و پس انداز:.....
۵۱	۲-۷-۱) کار زنان روستایی: پس انداز نامریی.....
۵۲	۲-۷-۲) پس انداز مریی زنان روستایی:.....
۵۲	۲-۷-۳) انگیزه‌های پس انداز زنان:.....
۵۳	۲-۷-۴) فرهنگ و رفتار پس انداز زنان روستایی:.....
۵۴	۲-۸-۱) زنان، استقلال مالی - خوداتکایی:.....
۵۵	۲-۸-۱) حرکت به سوی خوداتکایی زنان:.....
۵۶	۲-۸-۲) مشارکت زنان روستایی در کنترل منابع و تصمیم‌گیری خانواده:.....
۵۸	۲-۸-۳) موارد مصرف درآمد زنان روستایی:.....
۶۰	۲-۸-۴) میزان استقلال زنان روستایی در هزینه نمودن درآمد کسب شده:.....
۶۲	۲-۹-۱) بررسی منابع:.....
۶۲	۲-۹-۱) منابع لاتین:.....
۶۶	۲-۹-۲) منابع فارسی:.....

فصل سوم: روش تحقیق

۷۳	۳-۱) روش‌شناسی تحقیق:.....
۷۳	۳-۱-۱) متغیرهای تحقیق:.....
۷۳	الف - متغیرهای مستقل تحقیق:.....
۷۳	ب - متغیرهای وابسته تحقیق:.....
۷۴	ج - متغیر مداخله‌گر:.....
۷۴	د - متغیرهای کنترل:.....
۷۴	۳-۱-۲) شاخص سازی از روی مجموعه متغیرها:.....
۷۷	۳-۱-۳) روایی و پایایی ابزار سنجش:.....
۷۸	۳-۱-۴) روش انجام تحقیق:.....
۷۸	۳-۱-۵) روش نمونه‌گیری:.....
۷۸	۳-۱-۶) طبقه‌بندی روستاها:.....
۸۴	۳-۱-۷) برآورد حجم نمونه:.....

- الف) برآورد حجم نمونه هر طبقه: ۸۴
- ب) تعداد روستاهای هر طبقه: ۸۵
- ۲-۳) روش آماری: ۸۷
- ۱-۲-۳) آمار توصیفی: ۸۷
- ۲-۲-۳) آمار استنباطی: ۸۷
- الف) آزمون X^2_p (کی دو یا کای اسکور): ۸۷
- ب) همبستگی: ۸۹
- ج) آزمون یا ضریب همبستگی فای (ϕ): ۸۹
- د) آزمون فرض نسبت‌ها: ۹۸

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل نتایج

- ۱-۴) جامعه مورد مطالعه: ۹۲
- ۲-۴) مشخصات عمومی زنان روستایی مورد مطالعه: ۹۳
- ۱-۲-۴) سن زنان مورد مطالعه: ۹۳
- ۲-۲-۴) طول زمان تأهل زنان روستایی مورد مطالعه: ۹۴
- ۳-۲-۴) سطح تحصیلات زنان مورد مطالعه: ۹۴
- ۴-۲-۴) سطح تحصیلات همسران زنان روستایی مورد مطالعه: ۹۵
- ۵-۲-۳) شغل زنان روستایی مورد مطالعه: ۹۷
- ۶-۲-۴) تعداد فرزندان زنان مورد مطالعه: ۹۹
- ۷-۲-۴) شغل همسران زنان روستایی مورد مطالعه: ۱۰۰
- ۸-۲-۴) بررسی متغیرهای سن، طول زمان تأهل، سطح تحصیلات زنان روستایی و سطح تحصیلات همسران زنان روستایی و اثرات آن در میزان خوداتکایی اقتصادی آنها: ۱۰۱
- ۳-۴) اهمیت نقش زنان روستایی در فعالیتهای اقتصادی: ۱۰۵
- ۴-۴) بررسی تعداد مشاغل زنان روستایی و تأثیر آن در میزان خوداتکایی آنها: ۱۰۶
- ۱-۴-۴) عوامل موثر در چند فعالیتی شدن زنان روستایی مورد مطالعه: ۱۰۶
- الف) پائین بودن اطمینان به ادامه یک فعالیت و ایجاد درآمد در یک کار: ۱۰۶
- ب) به جهت وجود تنوع در چند کار: ۱۰۷

- ج) به جهت تفنن: ۱۰۷.....
- د) اجبار به جهت نیاز مبرم مالی: ۱۰۷.....
- ۴-۴-۲) عوامل مؤثر در چند فعالیتی شدن به تفکیک شهرستانهای مورد مطالعه: ۱۰۸.....
- ۴-۵-۵) بررسی نوع شغل اقتصادی زنان روستایی و تأثیر آن در میزان خوداتکایی آنها: ۱۰۹.....
- ۴-۵-۱) بررسی فعالیتهای خارج از منزل و اثرات آن بر میزان استقلال در هزینه کردن درآمد: ۱۱۰.....
- ۴-۵-۲) بررسی میزان استقلال و اختیار در هزینه کردن درآمدهای حاصل از انواع مشاغل زنان روستایی: ۱۱۱.....
- الف) زنان قالیباف: ۱۱۲.....
- ب) زنان کشاورز: ۱۱۳.....
- ت) زنان روستایی خیاط: ۱۱۵.....
- پ) زنان روستایی آرایشگر: ۱۱۶.....
- ح) زنان روستایی کارمند: ۱۱۸.....
- ج) زنان منشی و تریقاتچی: ۱۱۹.....
- د) زنان روستایی شاغل در فعالیتهای گلدوزی و بافتنی: ۱۲۰.....
- و) زنان شاغل در فعالیتهای نانویی و تبدیل مواد غذایی: ۱۲۱.....
- ۴-۶-۶) بررسی نحوه دریافت درآمد حاصل از اشتغال اقتصادی زنان روستایی و اثرات آن در ۱۲۲.....
- میزان خوداتکایی اقتصادی آنها: ۱۲۲.....
- ۴-۶-۱) درآمد ناشی از فعالیتهای اقتصادی زنان روستایی مورد مطالعه: ۱۲۲.....
- ۴-۶-۲) شکلهای دریافت درآمد: ۱۲۳.....
- الف) فعالیت اقتصادی اول: ۱۲۳.....
- ب) فعالیت اقتصادی دوم: ۱۲۳.....
- ۴-۶-۳) نحوه دریافت درآمد حاصل از اشتغال اقتصادی زنان روستایی: ۱۲۴.....
- ۴-۶-۴) همسران زنان روستایی دریافت کنندگان درآمد حاصل از کار زنان: ۱۲۵.....
- ۴-۶-۵) سهم دریافتی از درآمد به تفکیک فعالیتهای اقتصادی زنان روستایی مورد مطالعه: ۱۲۷.....
- ۴-۶-۶) سهم دریافت درآمد حاصل از فعالیت های زنان روستایی به تفکیک شغل همسران زنان روستایی: ۱۲۸.....
- ۴-۶-۷) شغل همسران زنان روستایی و اثرات آن بر میزان استقلال در هزینه کردن درآمدشان: ۱۲۹.....
- ۴-۷-۷) بررسی اشتغال اقتصادی زنان روستایی خود کارفرما، و مزد بگیر و اثرات آن در میزان خوداتکایی آنها: ۱۳۰.....
- ۴-۷-۱) سهم افراد از سرمایه فعالیتهای اقتصادی: ۱۳۰.....

- ۱۳۲ ۲-۷-۴ بررسی ارتباط بین کارفرمایی و مزدبگیری زنان روستایی و میزان استقلال در هزینه کردن در آمدشان:
- ۱۳۳ ۳-۷-۴ نظارت بر کار و شغل زنان روستایی مورد مطالعه:
- ۱۳۵ ۴-۷-۴ مشارکت دیگر اعضای خانوار در فعالیتهای اقتصادی زنان روستایی مورد مطالعه:
- ۱۳۶ ۸-۴ سهم هزینه کردن در آمد در زمینه های مورد نظر تحقیق و چگونگی هزینه کردن در آمد:
- ۱۴۱ ۹-۴ بررسی امکان پس انداز ناشی از فعالیت اقتصادی زنان روستایی و تأثیر آن در خوداتکایی اقتصادی آنها:
- ۱۴۳ ۱-۹-۴ وضعیت پس انداز زنان روستایی مورد مطالعه به تفکیک شغل و مناطق:
- ۱۴۳ ۲-۹-۴ ارتباط بین امکان پس انداز و میزان استقلال در هزینه کردن در آمد:
- ۱۴۴ ۴-۱۰ آزمون فرضیات:
- ۱۴۴ ۱-۴-۱۰ آزمون فرضیه اول:
- ۱۴۴ الف) آزمون فرضیه اول به تفکیک مناطق:
- ۱۴۵ ب) آزمون فرضیه اول به تفکیک مشاغل:
- ۱۴۵ ۲-۴-۱۰ آزمون فرضیه دوم:
- ۱۴۶ الف) آزمون فرضیه دوم به تفکیک مناطق:
- ۱۴۶ ب) آزمون فرضیه دوم به تفکیک مشاغل:
- ۱۴۷ ۳-۴-۱۰ آزمون فرضیه سوم:
- ۱۴۸ الف) آزمون فرضیه سوم به تفکیک مناطق:
- ۱۴۹ ۴-۴-۱۰ آزمون فرضیه چهارم:
- ۱۵۰ الف) آزمون فرضیه چهارم به تفکیک مناطق:
- ۱۵۱ ۵-۴-۱۰ آزمون فرضیه پنجم:
- ۱۵۱ الف) آزمون فرضیه پنجم به تفکیک مناطق:
- ۱۵۲ ۶-۴-۱۰ آزمون فرضیه ششم:
- ۱۵۳ الف) آزمون فرضیه به تفکیک شهرستانهای مورد مطالعه:
- ۱۵۵ ۷-۴-۱۰ آزمون فرضیه هفتم:
- ۱۵۵ الف) فرضیه هفتم به تفکیک مناطق:
- ۱۵۶ ۸-۴-۱۰ آزمون فرضیه هشتم:
- ۱۵۶ الف) آزمون فرضیه هشتم به تفکیک مناطق:
- ۱۵۷ ۹-۴-۱۰ آزمون فرضیه نهم:

الف) قسمت اول فرضیه:	۱۵۷
ب) قسمت دوم فرضیه:	۱۵۸
ج) قسمت سوم فرضیه:	۱۵۸
آزمون فرضیه نهم به تفکیک مناطق:	۱۵۹
الف) قسمت اول فرضیه:	۱۵۹
ب) قسمت دوم فرضیه:	۱۵۹
ج) قسمت سوم فرضیه:	۱۶۰
۱-۴-۱۰) آزمون فرضیه دهم:	۱۶۱
الف) آزمون فرضیه دهم به تفکیک مناطق:	۱۶۱
۱۰-۴-۱۱) آزمون فرضیه یازدهم:	۱۶۲
الف) آزمون فرضیه یازدهم به تفکیک مناطق:	۱۶۲

فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادات

۱-۵) نتیجه گیری:	۱۶۴
۲-۵) پیشنهادات برگرفته از تحقیق:	۱۷۱
پیوست‌ها:	۱۷۳
منابع و مأخذ:	۱۷۹

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۱-۱ وضعیت شاخصهای جمعیت و اشتغال شهرستانهای بر خوار و میمه و فلاورجان در مقایسه با میانگین استان.....	۷
جدول ۱-۲ جمعیت نقاط روستایی شهرستان بر خوار و میمه بر حسب بخش و گروههای عمده سنی به تفکیک جنس	۹
جدول ۱-۳ جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر نقاط روستایی شهرستان بر خوار و میمه بر حسب بخش و وضع فعالیت به تفکیک جنس	۱۰
جدول ۱-۴ جمعیت نقاط روستایی شهرستان فلاورجان بر حسب بخش و گروههای عمده سنی به تفکیک جنس	۱۱
جدول ۱-۵ جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر نقاط روستایی شهرستان فلاورجان بر حسب بخش و وضع فعالیت به تفکیک جنس	۱۲
جدول ۱-۶ تعداد جمعیت و درصد رشد شهرنشینی در ایران از ۱۳۳۵ تا ۱۳۷۵	۱۶
جدول ۱-۷ سهم زنان در نیروی کار بزرگسالان (۱۵ سال و بالاتر) در سال ۱۹۹۰ میلادی (درصد)	۱۷
جدول ۱-۸ تعداد و درصد رشد سالانه جمعیت شاغل زن در کل کشور	۱۹
جدول ۱-۹ توزیع درصد زنان شاغل نقاط روستایی بر حسب وضع شغلی در سالهای سرشماری	۲۰
جدول ۱-۱۰ توزیع نسبی شاغلین زن روستایی بر حسب بخشهای عمده فعالیت استانی سالهای ۱۳۷۵ و ۱۳۵۵	۲۱
جدول ۱-۲ تقسیم کار کشاورزی بر حسب جنسیت در قاره آفریقا (واحد/درصد)	۳۱
جدول ۲-۲ درصد مشارکت در تولید محصولات کشاورزی بر حسب جنسیت و سن در چند کشور آفریقایی	۳۲
جدول ۲-۳ متوسط درصد سهم زنان روستایی در مراحل مختلف تولید محصولات کشاورزی و دامی در ایران	۳۴
جدول ۲-۴ توزیع نظرات پاسخگوین در مورد فواید اشتغال زنان برای خانوادههای آنها	۳۹
جدول ۲-۵ توزیع نظرات پاسخگویان در مورد فواید اشتغال برای خود آنها	۴۰
جدول ۲-۶ گروه بندی زنان روستایی فعال اقتصادی و موارد مصرف درآمد آنان (به درصد)	۵۲
جدول ۲-۷ موارد مصرف درآمد زنان روستایی که درآمد مستقل دارند (استان یزد)	۵۹
جدول ۲-۸ موارد مصرف درآمد زنان روستایی آذربایجان غربی که درآمد مستقل دارند	۶۰
جدول ۱-۳ شاخص خوداتکایی اقتصادی برآورد شده برای آزمون فرضیه های تحقیق	۷۶
جدول ۲-۳ - ضرائب آلفا بدست آمده	۷۸
جدول ۳-۳ فهرست روستاهایی با جمعیت کمتر از ۵۰ خانوار روستایی شهرستانهای فلاورجان و بر خوار و میمه	۸۰
جدول ۳-۴ فهرست روستاهای با جمعیت ۵۱ تا ۲۰۰ خانوار روستایی شهرستانهای بر خوار و میمه و فلاورجان	۸۱
جدول ۳-۵ فهرست روستاهای با جمعیت ۲۰۱ تا ۵۰۰ خانوار روستایی شهرستانهای بر خوار و میمه و فلاورجان	۸۲
جدول ۳-۶ فهرست روستاهای با جمعیت ۵۰۰ و بیشتر خانوار روستایی شهرستانهای بر خوار و میمه و فلاورجان	۸۳
جدول ۳-۷ فهرست روستاهای نمونه و تعداد نمونهها در هر روستا	۸۶

- جدول ۴-۱ تفکیک پاسخگویان از نظر مناطق مورد مطالعه ۹۲
- جدول ۴-۲ توزیع فراوانی بین زنان روستایی مورد مطالعه در مناطق روستایی شهرستانهای فلاورجان و برخوار و میمه ۹۳
- جدول ۴-۳ وضعیت زنان روستایی مورد مطالعه از لحاظ طول زمان تأهل ۹۴
- جدول ۴-۴ توزیع فراوانی سطح تحصیلات افراد مورد مطالعه در مناطق روستایی شهرستانهای فلاورجان و برخوار و میمه ۹۵
- جدول ۴-۵ توزیع فراوانی سطح تحصیلات همسران زنان روستایی مورد مطالعه در مناطق روستایی شهرستانهای فلاورجان و برخوار و میمه ۹۶
- جدول ۴-۶ توزیع فراوانی سطح تحصیلات همسران زنان روستایی به تفکیک مناطق روستایی شهرستانهای برخوار و میمه و فلاورجان ۹۶
- جدول ۴-۷ توزیع فراوانی شغل بانوان مورد مطالعه به تفکیک تعداد فعالیت در مناطق روستایی شهرستانهای فلاورجان و برخوار و میمه ۹۷
- جدول ۴-۸ توزیع فراوانی شغل زنان مورد مطالعه به تفکیک مناطق روستایی شهرستانهای مورد مطالعه ۹۸
- جدول ۴-۹ وضعیت زنان روستایی مورد مطالعه از لحاظ تعداد فرزندان ۹۹
- جدول ۴-۱۰ وضعیت زنان روستایی از لحاظ تعداد فرزندان به تفکیک مناطق روستایی شهرستانهای فلاورجان و برخوار و میمه ۱۰۰
- جدول ۴-۱۱ توزیع فراوانی مشاغل زنان روستایی مورد مطالعه ۱۰۰
- جدول ۴-۱۲ توزیع فراوانی شغل همسران زنان روستایی مورد مطالعه به تفکیک مناطق ۱۰۱
- جدول ۴-۱۳ چگونگی امکان هزینه کردن درآمد ناشی از فعالیت اقتصادی زنان روستایی مورد مطالعه ۱۰۲
- جدول ۴-۱۴ ارتباط بین سطح تحصیلات همسران زنان روستایی و میزان استقلال آنان در هزینه کردن درآمدشان (به درصد) ۱۰۳
- جدول ۴-۱۵ ارتباط بین سطح تحصیلات زنان روستایی و میزان استقلال آنها در هزینه کردن درآمدشان (به درصد) ۱۰۳
- جدول ۴-۱۶ ارتباط طول مدت زمان تأهل و استقلال زنان روستایی مورد مطالعه در هزینه کردن درآمدشان (درصد) ۱۰۴
- جدول ۴-۱۷ چگونگی وضعیت خانوار در صورت عدم فعالیت اقتصادی ۱۰۵
- جدول ۴-۱۸ چگونگی وضعیت خانوارهای شهرستانهای فلاورجان و برخوار و میمه در صورت عدم فعالیت ۱۰۶
- جدول ۴-۱۹ بررسی عامل موثر در چند فعالیتی شدن زنان روستایی مورد مطالعه ۱۰۷
- جدول ۴-۲۰ بررسی توزیع فراوانی عوامل موثر در چند فعالیتی شدن زنان مناطق روستایی شهرستانهای فلاورجان و برخوار و میمه ۱۰۸
- جدول ۴-۲۱ توزیع فراوانی میزان فعالیت های اقتصادی زنان روستایی مورد مطالعه در خارج از منزل ۱۰۹
- جدول ۴-۲۲ توزیع فراوانی میزان فعالیت های اقتصادی زنان مورد مطالعه به تفکیک شهرستانها ۱۱۰
- جدول ۴-۲۳ ارتباط بین فعالیت خارج از منزل و میزان استقلال زنان روستایی مورد مطالعه در هزینه کردن درآمدشان (به درصد) ۱۱۰
- جدول ۴-۲۴ ارتباط بین میزان فعالیت خارج از منزل و میزان استقلال زنان روستایی در هزینه کردن درآمدشان به تفکیک مناطق (به درصد) ۱۱۱
- جدول ۴-۲۵ توزیع فراوانی میزان استقلال زنان روستایی قالی باف در هزینه کردن درآمدشان به تفکیک فعالیت ۱۱۳
- جدول ۴-۲۶ توزیع فراوانی میزان استقلال زنان کشاورز در هزینه کردن درآمدشان به تفکیک فعالیت ۱۱۵
- جدول ۴-۲۷ توزیع فراوانی میزان استقلال زنان روستایی خیاط در هزینه کردن درآمدشان به تفکیک فعالیت ۱۱۶